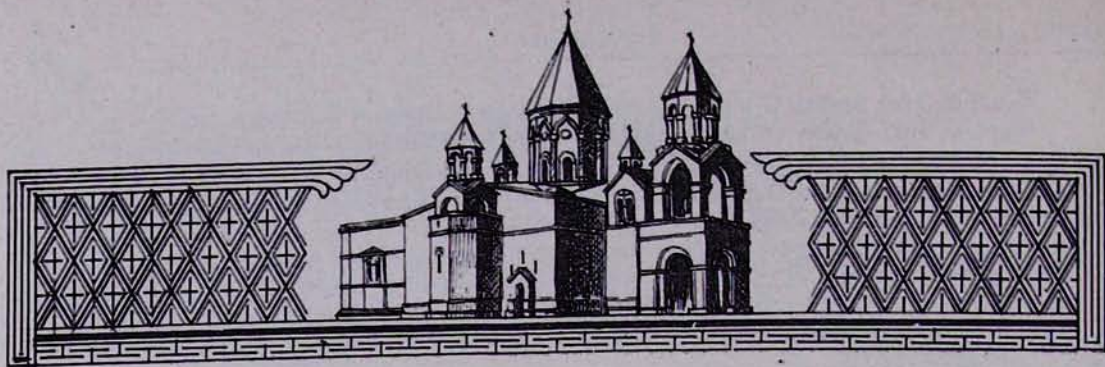

ԽՐԻՄՅԱՆ ՀԱՅՐԻԿԻ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԿՈՆԴԱԿԸ

Ողջո՛յն քեզ, Առաքելական Եկեղեցի Հայաստանեայց, Թաղեփոխ, Բարթողիմէոսի և Գրիգորի անտարանաւ ծնեալք ի Քրիստոս. անեալք և զարգացեալք հաւատովք Աստուածաշարժութեան:

Ողջո՛յն քեզ, Մայր Սիօն՝ լեառն Աստուծոյ Երուսաղէմ. եթէ ի քեզ երեւեցաւ լոյսն աշխարհի Մարմնացեալ Փրկիչն, նոյն Միածին էջ ի Հօրէն, եղ զհիմն Այրարատայ Եկեղեցոյն լուսակերտեալ սուրբ Էջմիածնի:

Ողջո՛յն քեզ, Տուն և Առաքելական Աթոռ Սրբոց Յակովբեանց: Ողջոյն համայն միաքանական ուխտին Հայոց, որ իբրև խաչակիր զինուոր տքնիք և պաշտէք զսոսկական սուրբ տեղիս և ամենայն անձնութեամբ պաշտպանէք զվիճակն Հայոց ցանկալին և նախանձելին համայնից ազանց:

Ողջո՛յն Ձեզ, Կաթողիկոսունք և Պատրիարքունք, որ ընդիս համալծակից Եղբայր էք ի վարել և տանել զպաշտօն Քրիստոսի Եկեղեցոյն. զիտէ՞ք թէ քանի՞ մեծ է պատասխանատւութիւն մեր առաջի մեծ Հովուապետին, զի իրաքանչիւր ոք ի մենջ զիւր հօտին համարս ունի տալ:

Ողջո՛յն Ձեզ, հովիւք և Առաջնորդք փոքրիկ հօտին Հայոց, որ արթուն աչօք հսկէք և արածէք զհաւատացեալ հօտն Քրիստոսի, յիշելով զքան Տեառն թէ՛ «Հովիւ քաջ զանձն իւր դնէ ի վերայ ոչխարաց»:

Ողջո՛յն Ձեզ, վարդապետք Եկեղեցոյ, որ ուսուցանէք և անտարանէք զԲանն կենաց. մխիթարեցէ՛ք զժողովուրդ, զի լի եղև տրտմութեամբ. թողեալ լիցին մեղք իւր, ասէ Աստուած:

Ողջո՛յն Ձեզ, քահանայք Բարձրելոյն Աստուծոյ, որ մատակարար էք սուրբ խորհրդոյ Եկեղեցոյն, դաստիարակք և պահապան ընտանեկան Սրբութեան, և զիտէք թէ քանի՞ մեծ է պաշտօն ձեր:

Ողջո՛յն Ձեզ, Սարկաւագունք, որ խունկ արկանէք առաջի Սեղանոյն Աստուծոյ և մատակարար էք որբոյն և աղքատին. յիշեցէք զԽաղ սարկաւագն մեծին Ներսիսի՝ նմանողք լերուք նմա:

Ողջո՛յն Ձեզ, Դպիրք, որ քաղցրաձայն երգօք Ծարականաց և տեղից՝ շարժէք զհոգին ջերմեռանդութեան ի ժողովուրդն, պաշտել և սիրել զԱստուած, դուք զվերին սրբաբան դասուցն քերէք զմանութիւն:

Ողջո՛յն Ձեզ, Հարք և Եղբարք վանական ուխտին, որ պահապան հրեշտակք էք մնացեալ նշխարաց վանորէից, որ յաւերժական պարծանաց յիշատակ են մեր նախնի կրօնաւոր և գրասէր սուրբ հարց:

Ողջո՞ւն Ձեզ, վարժապետք և ուսուցիչք. Ձեզ յանձնեալ է ազգային կրթութիւն և դաստիարակութիւն մանկանց ի պէս պէս ուսմունս և գիտութիւնս, որոյ նպատակն է միայն վարել և տանել զմարդիկ ի լսաագոյն կեանս. ոչ միայն ի բարեբաստիկ վիճակս աշխարհի, այլ և ի վերին Քրիստոսի արքայութիւն:

Ողջո՞ւն Ձեզ, խմբագիրք Հայոց, որ ճգնիք անդադար յաշխատութիւնս և իբրեւ հրապարակախօս մունենիկ, գրով և թղթով վարէք զժողովուրդն ի յառաջդիմութիւն և քաղաքակրթութիւն՝ բանալով զմիտս նոցա ընդունել զլաւն և խորշիլ ի վատէն: Զգո՞ւ՛, զգո՞ւ՛, ջանացէք միշտ ի շինել, զի այս է ձեր սեպուն պարտիք:

Ողջո՞ւն Ձեզ, յօրինիչ մատենագիրք և թարգմանիչք գրոց ի զանազան լեզուաց հեղինակութեանց, զորս օգտակար համարիք բարոյական կրթութեան և ձեռնտու արուեստին գիտութեան:

Ողջո՞ւն Ձեզ, Բարեբար Մեկենասք, որ քաջալերելով զգրասէր աշխատար մշակն՝ ի լոյս հանէք զնորս վաստակն և ընծայէք ազգին, որով ճոխանան և հարստանան աղքատիկ մատենադարանք Հայոց:

Ողջո՞ւն Ձեզ, նախանձաւորք սուրբ Կրօնի, եկեղեցասէր, ժողովրդասէր բարեպաշտ Ոգիք, որ շինէք զեկեղեցիս և զդպրանոցս, հաստատելով և պահելով կրօնի և ուսման տաճարս, որով յուսաւորին որդիք եկեղեցոյ և ժողովուրդն յորդորի յԱստուածապաշտութիւն, որ քան զամենայն ինչ զօրաւոր է:

Ողջո՞ւն Ձեզ, ուսանող մանկունք և օրիորդք, եղբարք և քորք, որ ձեռն ի ձեռն տունեալ ի միասին երթայք և գայք ի կրթութեան տաճարն. բարեբաստիկ և երջանիկ էք, եթէ հաւասար կրթութեամբ պատահեալ միմեանց ձեռն տայք յաւոր պսակադրութեան Ձերոյ ի սուրբ ամուսնութիւն:

Ողջո՞ւն Ձեզ, մայրաքաղաքացիք և գաւառական քաղաքացիք, որ պարապիք ի ձեռակերտ արուեստս և ի շահավաճառութիւնս, որ աշխատիք յառաջ վարել զգործս Ձեր իմաստուն տնտեսութեամբ և ճարտարագիտութեամբ, միշտ մրցելով և զարգանալով ըստ պահանջման ժամանակին:

Ողջո՞ւն Ձեզ, բնակիչք դաշտաց և լեռանց շինական երկրագործ ժողովուրդ, որ սիրէք զհողն և մաճ, զոչխարն և տաւար, դուք աշխարհի բարի և անխարդախ մշակն էք, դուք հարազատ որդիք էք նախահօր մերում. գործեցէք զերկիր և պահեցէք, գիտելով թէ միայն երկիրն է Ձեր կեանք և զօրութիւն. միշտ ջանացէք անկորուստ պահել այդ հայրենատուր ժառանգութիւն:

Յետ ողջունելոյ զամենայն դասակարգս Ձեր, ժողովուրդ Հայոց, դառնամ արդ պատմել Ձեզ թէ զինչ արար Տէր ընդ իս և գիտէք արդէն զի հոչակեցաւ ընդ ամենայն աշխարհ:

Ո՛չ որպէս կամին մարդիկ, այնպէս առնէ Տէր, այլ որպէս ինքն կամի և ո՛վ կարէ հասու լինել անքննին խորհրդոց Նորա. զի ո՞ գիտաց զմիտս Տեառն և ո՞ եղև նմա խորհրդակից թէ խելամուտ արացել զնա:

Մինչ փոքրիկ և կրտսեր էի ի մէջ եղբարց և արածէի զիմ փոքրիկ հօտն ի լեռն վարազայ, առ հովանեաւ Քրիստոսի Ասագ սուրբ Նշանին, Ձեռն Տեառն կալաւ զիս, ած յԵրուսաղէմ և կացոյց ի վերայ լեռինն Սիօնի, ուր երևեցաւ Բանն Բժիշկ մարդկութեան և վերանորոգիչ հնացեալ մարդոյն:

Յերեսուն ամաց անտի մինչև ցեօթանասուն ամն իբրև խեցեղէն մի տկար անօթ միշտ վարեալ և գլորեալ ընդ քարքարոտ ելկէջ առապարս յաշխարհի, այնպէս եղէ զի կարծեցին մարդիկ թէ իսպառ ջախջախեցայ. և

զի՞նչ էր, որ կենդանի պահեր զիս. միայն հեզոպիան, և իսպառ համբերություն:

Անդ ի Սիօն մօտ էր նորոգիչ Բրուսոն Յիսուս, որ անդրէն վերստին նորոգեաց զքեկեալ անօթս: Միանգամ և երկիցս հիւանդացայ յոյժ, այնպէս թուեցաւ ինձ թէ հասեալ կամ առ դուռն գերեզմանին, և եղէ ես որպէս գոտայն մերձ ի հատանիլ, սիրտ իմ և շունչ գելաւ յիս, լացի և գոչեցի. ո՛վ Տէր, դէտ տարածամ է ասացի, դէտ բազմապատիկ պարտս ունիմ առ Քեզ և առ եկեղեցին, թոյլ տուր, դարձո՛ գոգի իմ, զի կեցի՛ց և վճարեցից: Ո՛հ թէ մեռանիմ չմնամ պարտապան առաջի քո ահաւոր ատենիդ:

Լուա ինձ Տէր և ողորմեցաւ, և յաւել ինձ նոր կեանս, վերացոյց ի լեռնէն Սիօնի, եղ ի Սիօն Այրարատայ, ի Կաթողիկէ Էջմիածին և ասաց. Որդի մարդոյ, դէտ կացուցի զքեզ տանդ Հայոց և հովիւ վարատեալ հօտին սուրբ Գրիգորի: Ահա քեզ և ժամանակ, ե՛րթ վճարեա՛ զպարտս քո:

Խոնարհելով առաջի երկնից Հօր կամաց և մեծարելով զհամագգային միաձայն ընտրութիւնն, ահաւասիկ գամ ի վճարել զմնացորդ նուիրական պարտս իմ, զոր ունիմ առ Եկեղեցին Հայաստանեայց և առ ժողովուրդ Հայոց և գիտե՛ք թէ քանի՞ շատ բազմապիսի և բազմապատիկ են չափ և կշիռ պարտուցս:

Այլ ևս մինչ հասեալ կամ ի ծերութիւն և անցեալ զեօթանասուն ամն, մինչ ձեռս ի վեր կալեալ այլքն ամեն ինձ գօտի, ի՛ր կարացից վճարել զայնչափ պարտս գոնէ փոքրամասն տաղանդին չափով, զոր ինձ աւանդեալ է Տէրն և պահանջէ շահագործել տոկոսիւք և պարզերես կալ առաջի պահանջողին:

Մինչ խոկամ զարհուրիմ ես, ո՛վ Եկեղեցի Հայաստանեայց, որ ընդ ամենայն հեռաւոր աշխարհս սփռեալ կաս տարագրեալ ի հայրենի քո տանէն, չը գիտեմ թէ որպէ՛ս կարեմ վարել զհովուական տեսչութիւն իմ: Միթէ նըստեալ յԱյրարատ՝ մինչ ի Հնդիկս և յԵւրոպ և այլ հեռավայրս գօրե՛մ տեսանել զՁեզ: Եւ զի՞արդ հնար է ինձ արածել զհօտն սեփական, որ ընդ ամենայն աշխարհս ցիր և ցան կան, անտես յաչաց իմոց և ուր չկարեն հասանել ոտք այցելութեան իմոյ:

Այո՛, առաքեցայ ես ի լեռնէն Զիթենեաց, այլ չեմ ազատ առաքեալ, շրջել ոչ ի հեթանոսս, այլ յամենայն եկեղեցիս Հայոց, կենդանի բարբառով բարոզել և ուսուցանել, աշօք իսկ տեսանել զցասս հօտին իմոյ և հոգալ զդարմանն: Այլ զի՞նչ իցէ մարդոյն դարմանն: Իցե՛ թէ գթած Սամարացիին անցանէր զքն:

Ուստի մնայ ինձ միայն, որ ըստ նախնի սովորութեան հօտասէր հովուաց՝ Ընդհանրական գրով և թղթով խօսիլ ընդ ձեզ, ժողովուրդ Հայոց, թէ յերկրի աստ մինչչև մեռեալ իցեմ և թէ յերկինս, զի և անդ կենդանի եմ հոգով, ուր հոգիք մեր նախնի սուրբ Հարց կան և աղօթեն վասն ձեր:

Այլ ունիմ ես աչս, որ մօտ են և տեսանեն զՁեզ, նոքա են իմ ընտրելակից եղբարք, Հովիւք և Առաջնորդք իւրաքանչիւր վիճակաց, որ յանձնեալ է ոչ յինէն, այլ Քրիստոսէն. հովուել և յանձանել, պահել և հաստատել ի հաւատս Առաքելական Եկեղեցւոյն Հայաստանեայց, որոյ հիմն Թաղէոս և Բարթողիմէոս եղին և զողջ շինուածն ամ ի կատար հրաշալի նախառակութեամբ սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչն:

Գիտե՛ք իսկ և հոչակեցաւ, թէ յաւուր հանդիսի օծման մերում առաջի Իջման սուրբ Տաճարին՝ ուխտեցի հաւատարիմ մնալ առ այդ հիմն, և շին-

ուածն առաքելական եկեղեցոյս Հայաստանեայց և պինդ պահել զաւանդութիւնս մեր նախնի սուրբ Հարց, զգուշանալ չխրամատել զցանկն հայրենի:

Եւ դուք իսկ ուխտակից էք ընդ իս և զնոյն ուխտն ունիք ի ձեռնադրութենէ շնորհաց, անարատ և անաղարտ պահել զկնիքն, որ աւանդեալ է մեզ ի Քրիստոսէ յԱռաքելոց և ի սրբազան Հայրապետաց:

Ուստի կայ և մնայ մեզ ամենեցուն երկիւղածութեամբ ծառայել առաջի Տեառն, զի ունիմք մեք իւրաքանչիւր զմեծ պատասխանատւութիւն ըստ աստիճանի և շնորհաց, որ տուեալք են ի Հոգւոյն պաշտել զեկեղեցին, հոգալ վասն եկեղեցոյն և թէ յաշխարհի աստ պատրաստի և առաջի մեր Քրիստոսի խաչ՝ յօժարութեամբ կրել և երթալ զհետ զօրագլխոյն, որ ասաց. «որ ոչ առցէ զխաչ իւր և եկեացէ զկնի իմ՝ չէ ինձ արժանի»: Ծնորհ մեծ է մեզ, եթէ սիրով և համբերութեամբ կրիցեմք զնոյն խաչ:

Աղօթեցէք վասն իմ, ով գործակից հոգևոր իմ Եղբարք, զի գիտէք թէ խաչն իմ ծանրագոյն է, զոր եղ ի վերայ թիկանց իմոց Եկեղեցին Հայաստանեայց: Այլ թէ դուք զօրավիզ լինիջիք ինձ, որպիսեօք Սիմէօն Կիրենացին, ես յայնժամ զօրացեալ ի Հոգւոյն՝ բարձեալ զխաչն սիրով, ածեմ ի կատար Գողգոթային:

Եւ ես աղօթեմ վասն Ձեր, զի և դուք զնոյն խաչն համբերատար սիրով բարձեալ երթիջիք զհետ խաչեալ Փրկչին մերոյ, զի անհնարին է մեզ խուսափել ի խաչէն, քանզի ասաց Յիսուս. յաշխարհի աստ նեղութիւն ունիցիք: Եւ զի՞նչ իցէ նեղութիւն մեր առ նեղութիւն նահատակ նախնեաց:

Իսկ դու Եկեղեցի և ժողովուրդ Հայոց, որ ընտրեցիք զիս հովիւ Ձեզ, ես ապաստան լինիմ աղօթից ձերոց և հաւատամ թէ լսէ Տէր ձայնի աղաչանաց Ձերոց և պահէ զիս վասն սիրելի եկեղեցոյն իւրոյ:

Կեցից ես վասն Ձեր և դուք վասն Քրիստոսի: Ամէն:

ՄԿՐՏԻՉ

Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց

Գրեցաւ անդրանիկ Կոնդակս օրհնութեան ի 15 դեկ. 1893 ամի Փրկչական եւ ըստ տօմարիս ՌՅԽԳ. ի Մայր Աթոռս Հայաստանեայց ի Ա. Էջմիածին. Ի վաղարշապատ: (Ձերարատ», 1893, դեկտեմբեր, էջ 955)

